

Foreverand- evergem

KOPERGIETERY & VZW
FOREVERGEM

Het verglijden van de tijd

Johan Thielemans

Gezien op 19 juli 2024

Op locatie in Evergem (Gent)

In Evergem staat een huis. Daar heeft actrice Marijke Pinoy haar kroost grootgebracht. Nu nodigt Pinoy het publiek uit om nader kennis te maken met haar familie. Het scheidt een emotionele ondertoon in een voorstelling die minder het portret is van een familie dan van een dappere moeder.

22 JULI 2024

Het verhaal, waarin fictie en realiteit tegen elkaar aanschuiven, vertelt het afscheid van Titus De Sutter-Pinoy. Als jongste zoon verlaat hij uiteindelijk het ouderlijk huis – broedplaats van spelers en muzikanten. We maken een familiefeest mee, waarop de voltallige familie aanwezig is. Centraal staat moeder Marijke. Voor haar is het een moment om de balans van haar leven op te maken.

Het publiek wordt aanvankelijk opgevangen aan de voorkant van een woning in Evergem. Daar leert het de stamboom van de Pinoys kennen. We horen over de amoureuze avonturen van Marijke, die kinderen heeft met verschillende vaders. En er is ook een gans geweest, een dier dat beter waakt dan een waakhond. Gewapend met deze informatie kan het publiek naar de tuin. Daar ontdekt het een huis met brede ramen. Er staan rozenstruiken en een perenboom. Er wordt ook gewerkt, want er staan ladders die naar de nok van het dak leiden.

Marijke is druk bezig, ze verwacht bezoek. Er klinkt luide muziek, gecomponeerd en gespeeld door Peenose, de band van de broers César, Titus en Gilles. Maar tussendoor heeft Marijke ook haar Engelstalige schoonzoon Mark Delany aangesteld als taalcoach. Ze heeft immers een telefoontje gekregen uit Londen. Het National Theatre heeft haar uitgenodigd om de hoofdrol te spelen in Tsjechovs *De kersentuin*. Marijke worstelt met het Engels maar dat kan haar niet deren, want ze staat aan het begin van een nieuwe carrière. Deze moeder is nog lang niet uitgepraat.

Intussen verschijnt de hele familie. Kinderen en kleinkinderen delen een laatste avondmaal thuis, ter ere van Titus. Marijke trekt echter alle aandacht naar zich

toe in een monoloog waarin ze haar beklag doet. Hebben de kinderen haar wel voldoende geholpen in de afgelopen jaren? Het klinkt als een verwijt.

Marijke heeft de huisgans geslacht, tot afschuw van de kinderen

Dan breekt plots, onder leiding van Arend Pinoy, een opstoot van energie los. Oud en jong razen door de tuin, als een illustratie van de levenslust die op deze plek heerste. Wanneer iedereen daarna opnieuw rond de feesttafel zit, kantelt de voorstelling naar het lot van de gans. Moeder Marijke heeft het dier geslacht, tot ontzetting van de kinderen. Ze hadden gehoopt op een waardig afscheid. Marijke haalt het dode dier tevoorschijn en Arend neemt de leiding over een afscheidsceremonie. Hij pluimt de familiegans en stopt het dons in een zak die aan een trosje ballonnen hangt. Zo verdwijnt de gans de lucht in, tegen de avondhemel. Langzaam wordt de gans een symbool met een beschermende functie, net zoals de moeder.

Even verdwijnt iedereen in het huis en spreekt Marijke tot het publiek. Het is een stil moment waarin ze het heeft over haar twijfels als moeder. Ze heeft haar best gedaan, zegt ze, maar weet niet of het voldoende is geweest. Het is een droeve bastoon die bij alle ouders zal resoneren. Maar in de eenvoud waarmee Marijke Pinoy dit zegt, ligt een emotie die elke sentimentaliteit de kop indrukt. Het is een eerlijk moment. Ze bekent ook dat het telefoontje van het National Theatre door haar werd verzonnen – het is de droom van elke actrice.

Ze heeft haar best gedaan, zegt Marijke, maar ze weet niet of het voldoende is geweest

Zoon Gilles Vandecaveye is intussen aan het schilderen in de nok van het dak en vraagt of Marijke de blauwe kleur goed vindt. Om goed te kunnen kijken hijst Gilles haar op zijn rug en kruipt twee ladders naar omhoog, naar het dak. Het ziet er wankel en gevaarlijk uit. Eenmaal aangekomen, blijkt Marijke ontevreden over de kleur. Het is een komische scène die verschillende betekenissen krijgt: de familieleden willen haar helpen en volgen gedwee haar wensen. Zij aanvaardt die hulp zonder veel erkenning van hun gediensigheid. De hele actie illustreert een van de basismechanismen binnen het matriarchaat dat deze groep samenhoudt. Maar het beeld van een inspanning die tot niets leidt, zou zo uit een toneelstuk van Beckett kunnen komen.

Tenslotte is de tijd van het afscheid gekomen. Iedereen vertrekt, elk naar zijn eigen thuis. Alleen Titus trekt de wijde wereld in, geladen met pak en zak. Stiekem neemt hij, tegen de wensen van Marijke in, de microgolf mee. Uiteindelijk onttrekt ook hij zich aan het moederlijk gezag. De voorstelling eindigt met een symbolisch beeld: de gans, nu als grote pop, verlaat het pand. Het is een afscheid in brede zin. Je kan er niet omheen om er ook het symbool van de moeder in te zien. Als iedereen is verdwenen, blijft er een grote leegte over.

Als iedereen is verdwenen, blijft er een grote leegte over

De voorstelling is een vreemd soort documentaire. Door het gebruik van de echte namen suggereert de familie dat alles 'echt' is, dat deze familie zijn geheimen prijsgeeft. Het is tot op zekere hoogte waar en dan toch ook weer niet, en dit bepaalt de charme van dit project. Je voelt dat er een 'familiegeest', doordeesemd van waarachtigheid, de voorstelling domineert. Die authenticiteit geldt alle familieleden, van groot tot klein. Regisseurs Yves Degryse en Gilles Coulier hebben van iedereen een eerlijke eenvoud verkregen, zodat je niemand ziet 'acteren', maar gewoon 'zijn', een unieke kwaliteit in het theater. De voorstelling is niet uit op grote dramatische climaxen, maar laat het verglijden van de tijd voelbaar worden.

De voorstelling is uniek omdat ze vele valkuilen ontwijkt. Je voelt geen pretentie, alleen een warme eerlijkheid, gestoeld op een onderliggende nostalgie. Dit was het leven in dit huis. We beleven een eindpunt, het vervolg is ongewis. Wat sterk blijft hangen is niet het verhaal, noch de drama's, maar een zeldzaam warm gevoel van samenzijn.